

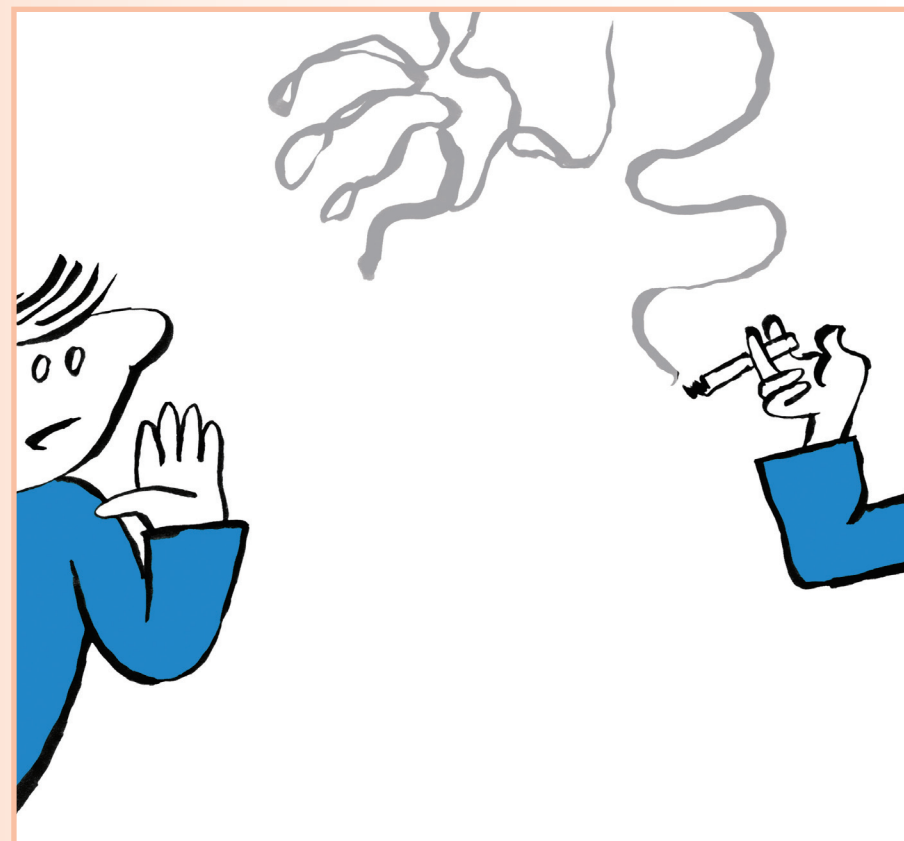
ÉN NEM AKAROM!

(CIGARETTA, EGÉSZSÉGGKÁROSÍTÓ ÉS
TUDATMÓDOSÍTÓ SZEREK)

Készítette:
Korda Sándorné Takács Rita

SZOCIÁLIS, ÉLETVITELI
ÉS KÖRNYEZETI KOMPETENCIÁK

A 2. ÉVFOLYAM

MODULVÁZLAT

	Tevékenységek – időmegjelöléssel	A tevékenység célja, fejlesztendő készségek	Munkaformák és módszerek	Eszközök, mellékletek	
				Diák	Pedagógus
I. RÁHANGOLÁS, A FELDOLGOZÁS ELŐKÉSZÍTÉSE					
I. a) Bevezető beszélgetés					
A)	<p>Körben ülve a tanító kérdésekkel irányítja a beszélgetést</p> <p>1. „Milyen szereket ismertek, amelyek fogyasztása káros az egészségre?”</p> <p>2. „Melyek ezek közül azok, amelyek nem csak azt veszélyeztetik, aki fogyasztja, hanem a környezetre nézve is károsak lehetnek?”</p> <p>3. „Melyek lehetnek azok, amelyekkel egy terhes nő veszélyezteti a kisbaba egészségét, vagy akár az életét is?”</p> <p>4. „Miért és hogyan jutnak be ezek a szerekek a szervezetünk keringésébe?”</p>	<p>Egészségvédő motívumok</p> <p>Kritikai gondolkodás</p> <p>Rendszerező képesség</p>	<p>Frontális – megbeszélés</p>		P1 (Beszélgetés)

	Tevékenységek – időmegjelöléssel	A tevékenység célja, fejlesztendő készségek	Munkaformák és módszerek	Eszközök, mellékletek	
				Diák	Pedagógus
	<p>5. „Melyek azok a szerek, amelyek használata úgy megváltoztatja a viselkedésünket, hogy kárt tehetünk másokban is?”</p> <p>„Arról fogunk ma játszani, hogy milyen következményei lehetnek annak, ha ezeket a szereket fogyasztjuk.”</p> <p>Kérdezzünk rá a gyerekek saját tapasztalataira, de a válaszokat kezeljük óvatosan, mély sérülések rejtőzhetnek mögöttük.</p> <p style="text-align: right;">5 perc</p>				

II. ÚJ TARTALOM FELDOLGOZÁSA

II. a) Élettörténetek

A)	<p>Életutak</p> <p>Négy ember személyes élettörténetét ismerhetik meg a gyerekek természetesen csak a konfliktusra vonatkozó részeket</p> <ul style="list-style-type: none"> – Géza sportbajnok lehetett volna, ha nem dohányzik. – Evelin elvesztette a munkáját, barátait, családját a drog miatt. – Arnold ittasan elgázolt egy fiatal lányt. – Gizella bevett egy szülei által elől hagyott gyógyszert, az életét ugyan megmentették az orvosok, de egész életére vak maradt. <p style="text-align: right;">10 perc</p>	<p>Figyelmes hallgatás</p> <p>Empátia</p> <p>Kritikai gondolkodás</p>	<p>Frontális – tanítói bemutatás</p>		<p>Magnófelvétel, lejátszó vagy P2 (Életutak)</p>
----	---	---	--------------------------------------	--	---

	Tevékenységek – időmegjelöléssel	A tevékenység célja, fejlesztendő készségek	Munkaformák és módszerek	Eszközök, mellékletek	
				Diák	Pedagógus
II. b) Bábjáték					
A)	<p>A gyerekek négy kisebb csoportban báboznak majd egy-egy választott figuráról. Konkrét szituációt adunk meg:</p> <p>Gézát, a kamasz sportolót edzőtársai próbálják meggyőzni, hogy szokjon le a dohányzásról.</p> <p>Evelint munkatársai próbálják meggyőzni, hogy ne lopja el a pénzt a cég kasszájából, hanem hagyjon fel a drogozással.</p> <p>Arnoldot a haverok próbálják meggyőzni, hogy ne üljön autóba ilyen ittas állapotban.</p> <p>Egy bulin a kisgyerekek megtalálják a színes pirulákat, a barátok próbálják meggyőzni Gizellát, hogy ne vegye be.</p> <p>A kiscsoportos felkészülés során a tanító mindenhol segíthet ötleteivel. Ennek a játéknak a lényege a személyes bevonódás a problémával való foglalkozásba.</p> <p style="text-align: right;">10 perc</p>	<p>Verbális és nonverbális kommunikáció</p> <p>Együttműködés</p> <p>Empátia</p>	<p>Csoportmunka</p> <p>– dráma: bábozás</p>	bábok	
II. c) Bemutatók					
A)	<p>Nézzük meg egymás játékát, hogy mindenki mindegyik problémával foglalkozhasson.</p> <p style="text-align: right;">10 perc</p>	<p>Verbális és nonverbális kommunikáció</p> <p>Együttműködés</p>	<p>Csoportmunka</p> <p>– bemutatás</p>	Esetleg paraván	

	Tevékenységek – időmegjelöléssel	A tevékenység célja, fejlesztendő készségek	Munkaformák és módszerek	Eszközök, mellékletek	
				Diák	Pedagógus
II. d) Feldolgozás					
A)	Feldolgozást segítő értékelés: „Melyik volt számotokra a legszomorúbb történet? Ki volt már hasonló helyzetben, amikor valakit próbált meggyőzni, hogy ne tegyen meg valamit?” 5 perc	Kritikai gondolkodás Verbális kommunikáció	Frontális – megbeszélés		
II. e) Játék a tompult tudatállapotokkal					
A)	Hallás, beszéd „Olyan játékokat fogunk játszani, amelyekben megtapasztalhatjátok, hogy hogyan módosul azoknak az embereknek az érzékelése, akik alkoholt vagy kábítószerrel fogyasztanak, tehát hogyan tudnak tájékozódni a külvilágban. Fontos, hogy tudjátok, hogy ezeket a játékokat csak akkor tudjuk játszani, ha komolyan veszitek, és egymást is segítitek.” Párokban dolgozunk, a párok 2-3 méter távolságra vannak egymástól. Az osztály fele az egyik, míg a többiek a másik verziót próbálhatják ki. 1. Az egyik tag egy edénybe vagy vödörbe beszél, úgyhogy a másiknak meg kell érteni, amit mond. 2. Az egyik tag szájában egy kis korty vizet tartva próbálja megértetni a másikkal, mit mond. 5 perc	Az érzékelés különböző formái közti kapcsolat megismerése Együttműködés Koncentráció	Frontális – játék	Edény vagy vödör, víz, poharak	

	Tevékenységek – időmegjelöléssel	A tevékenység célja, fejlesztendő készségek	Munkaformák és módszerek	Eszközök, mellékletek	
				Diák	Pedagógus
II. f) Tájékozódás					
A)	Az erre csörög a dió című gyerekjáték mintájára játszunk, csak mondóka helyett zajokat, zörejeket, hangokat adnak ki a nyitott szemű játékosok. 5 perc	Az érzékelés különböző formái közti kapcsolat megismerése Együttműködés Koncentráció	Frontális – játék	kendő	
II. g) Mozgás					
A)	Két fa- vagy kemény műanyag hengerre egy deszkapallót fektetünk. Ezen kell keresztülmenni egyesével a gyerekeknek. Ha leesnek, akkor sem ütik meg magukat, ha nem tesszük 20 cm fölé a deszkát. 10 perc	Az érzékelés különböző formái közti kapcsolat megismerése Együttműködés Koncentráció	Frontális – játék	deszkapalló, hengerek	
II. h) Látás					
A)	Az iskola egy jól ismert útvonalán (akár a kertben, ha van) kell úgy végigmenni, hogy a gyerekek szemé egy enyhén áttetsző anyaggal be van kötve. Ha ennek kivitelezése lehetetlen, akkor játszhatjuk azt, hogy egyesével csukott szemmel keresztüljönnek a gyerekek az üres folyosó vagy osztály egy 5 m-es szakaszán úgy, hogy a tanító kinyújtott tenyerébe kell beleütni. 10 perc	Az érzékelés különböző formái közti kapcsolat megismerése Együttműködés Koncentráció	Frontális – játék	áttetsző kendő, vagy pauszpapír, szemüveg	

	Tevékenységek – időmegjelöléssel	A tevékenység célja, fejlesztendő készségek	Munkaformák és módszerek	Eszközök, mellékletek	
				Diák	Pedagógus
III. AZ ÚJ TARTALOM ÖSSZEFOGLALÁSA, ELLENŐRZÉS ÉS ÉRTÉKELÉS					
III. a) Összegzés					
A)	<p>Beszélgetés</p> <p>„Mi lehet annak az oka, ha egy ember gyakran akarja ilyen tompán érzékelni a körülötte lévő világot?</p> <p>Mit nem szeretne látni, hallani, érezni?”</p> <p>Itt a gyerekek beszámolnak személyes problémáikról és a klisészerűen hallottakról is. További kérdésekkel segítjük őket, de ez előre nem nagyon tervezhető.</p> <p style="text-align: right;">5 perc</p>	<p>Empátia</p> <p>Tolerancia</p> <p>Véleményalkotás</p>	<p>Frontális – megbeszélés</p>		

	Tevékenységek – időmegjelöléssel	A tevékenység célja, fejlesztendő készségek	Munkaformák és módszerek	Eszközök, mellékletek	
				Diák	Pedagógus
III. b) Értékelés, konfliktuskezelés					
A)	<p>Lezáró értékelés, konfliktuskezelés „Arról fogunk játszani, hogy a hétköznapi konfliktushelyzeteinkben hogyan viselkedhetünk, mit tehetünk...”</p> <p>A tanító 3-4 fős csoportokra osztja a gyerekeket. A helyzet, amelyet el kell játszaniuk az, hogy a játszótéren (iskolaudvaron) összevesznek, hogy ki mehet most föl a mászókára, vagy kinél lehet most az egyetlen labda. Hagyjuk őket szabadon eljátszani a jelenetet, majd beszéljük meg, hogy milyen viselkedésformák kerültek elő (durva, kiabáló, félszeg, megengedő, egyezkedő, kompromisszumkereső), és ezek közül melyik hozott mindenki számára elfogadható megoldást (agresszív, szubmisszív, aszertív, de ezt persze a gyerekeknek nem kell tudniuk).</p> <p>Állapodjunk meg előre, hogy a játék során nem kerülhet sor verekedésre. Ha az indulatok mégis odáig fokozódnak, merevítsék mozdulatlaná a képet. Akkor a tanító odamehet, és a szereplők vállára téve kezét, hangosítsa ki belső gondolataikat. Innentől új irányt vehet a konfliktus kezelése.</p> <p>10 perc</p>	<p>Személyiségfejlődés Önkifejezési készség Önismeret</p>	<p>Csoportmunka – dráma, megbeszélés</p>		

Mellékletek

P1 BESZÉLGETÉS

1. Ezzel a kérdéssel azt is felmérhetjük, hogy a gyerekek a „felvilágosultság” milyen szintjén állnak (alkohol, dohány, drog, kávé, gyógyszerek, vegyszerek, mesterséges élelmiszeradalékok).
2. Látszólag csak a dohányzás, de közvetve más szer is előkerülhet.
3. Nyilván mind, de a gyerekek ismeretei ebben eltérőek lehetnek.
4. A száj, illetve a gyomor nyálkahártyáján keresztül jutnak a véráramba – tehát beveszik, megisszák.
5. Alkohol, gyógyszerek, drogok. A gyerekeknek leginkább az alkohorról lehet megfigyelésük.

P2 ÉLETUTAK

Hiteles lehet, ha ezt magnófelvételtől, mint egy riportműsort hallgatják, de ha erre nincs lehetőség, akkor a naplórészletek felolvasása is jó lehet. Ha van az osztályunkban olyan keresztnevű gyerek, mint a szereplők, mindenképpen változtassuk meg a neveket. Ha van a csoportban látásában korlátozott gyerek, akkor a 4. történetben szerepeljen más károsodás.

a) Géza

Nyolcévesen kezdtem vízilabdázni. Tizennégy éves voltam, amikor bekerültem az ifjúsági válogatottba. Két évig minden szépen ment, edzések, sikerek, az edzőim szerint nagyon tehetséges voltam. Akkoriban történt, hogy egy bulin az osztálytársaim megkínáltak cigivel. Először visszautasítottam, de azt mondták, gyáva vagyok, és mindenki cigizik, aki vagány. Nem akartam kimaradni a bandából, a lányok is kisleányként tartották azt, aki nem cigizett. Szép lassan azon kaptam magamat, hogy dohányzom. A sportban pedig kezdtek romlani az eredményeim. Nem bírtam szuflával az edzéseket, hamar kifulladtam és fáradékonyabb lettem. Az edzőtársaim próbáltak meggyőzni, hogy hagyjam abba a cigizést, azt is mondták, hogy rossz szagú a leheletem is, nem jó velem együtt lenni. Az edzőim pedig egyértelműen megmondták, hogy ki fogok kerülni a válogatottból, ha nem szokom le a dohányzásról. De én nem akartam, hogy a haverok nyuszinak tartsanak. Aztán egy év múlva a csapat megnyerte a világbajnokságot, de én már nem lehettem velük, kivettek a csapatból, mert nem tudtam teljesíteni a szintet. A haverok mára már szétszóródtak, és én azóta is úgy érzem, hogy valami nagyon fontos és visszahozhatatlan dolog veszett el az életemből a sporttal. Sajnálom, hogy így történt.

b) Evelin

Tizennyolc éves lehettem, amikor egy bulin először kipróbáltam egy füves cigit. Aztán nem volt megállás. Egyre keményebb drogok jöttek, és ahányszor csalódott vagy szomorú voltam, mindig belőttem magam, így könnyebb volt elviselni a problémákat. Már nem tudtam leállni. A családom sokáig semmit sem sejtett, de egyszer

lebuktam a munkahelyemen. Kellett már a pénz a kábítószerre, loptam a szüleimtől, a testvéreimtől is, de nem vették észre, hogy én voltam. Aztán még több pénz kellett, hát loptam a munkahelyi kasszából is. A munkatársaim észrevették, és próbáltak rábeszélni, hogy kérjek orvosi segítséget. De én egyre csak azt hajtogattam, hogy meg tudom oldani egyedül is. Egy idő után elfordultak tőlem. Azt mondták, ápolatlan vagyok, és folyton úgy viselkedem, mint aki ott sincs igazán. Rájött a főnököm is a lopásra, feljelentett a rendőrségen, és kirúgott. Tárgyalások következtek, a családom is magamra hagyott, és az elvonókúrán találtam magamat. Már egy éve nem kábítószeresem, de nem találok azóta sem munkát, senki nem alkalmaz egy elítélt narkózt. Azért remélem, egyszer rendbe jönnek a dolgok, de lehet, hogy elrontottam az egész életemet.

c) Arnold

Harmincöt éves sikeres ügyvéd voltam. A születésnapomat ünnepeltük a barátaimmal. Sokat ittunk, mulattunk, jókedvünk volt. Éjfél körül indultam haza. Próbáltak a barátaim meggyőzni, hogy menjek taxival, a feleségem is a lelkemre kötötte, hogy ne vezessek, ha iszom, mert nem tudok úgy odafigyelni, de lusta voltam másnap visszamenni a kocsimért. Nem hagytam magam meggyőzni, autóba ültem. Éjjel volt, sötét, nem láttam egészen jól, és akkor egyszer csak váratlanul felbukkant egy fiatal lány az úton. Próbáltam elrántani a kormányt, de csak a fékcsikorgásra emlékszem, meg arra, hogy ott feküdt a lány a kocsim előtt. Öt évet ültem börtönben, a karrierem megszakadt, a házasságom tönkrement, de nem ez a legrosszabb. Ma is gyakran felriadok álmomból, a lány arcát látom magam előtt, és tudom, hogy ha akkor hallgatok a barátaimra, és nem ülök autóba, ez az egész szörnyűség meg sem történik.

d) Gizella

Nem születtem vakon. Hétéves koromig olyan voltam, mint minden gyerek. Aztán egyszer elmentünk vendégségbe a szüleimmel. Amíg a felnőttek beszélgettek, mi bújócskázunk a többi gyerekkel. Az egyik szobában találtam egy kis asztalkát, amin apró üvegekben színes bogycsókák voltak. Gondoltam, cukorka, és biztosan azért van ott, hogy együnk belőle. Mondták a többiek, hogy szerintük ez orvosság, és inkább kérdezzük meg a felnőtteket, de nem hallgattam rájuk. Úgy gondoltam, a felnőttek biztosan elzárják a gyógyszereket, és semmi bajom nem lehet tőle, ha megkóstolom. Bevettem néhányat a számba, finom édes volt. Aztán mikor leoldódott róla a cukormáz, már éreztem, hogy keserű, és akkor ijedtemben lenyeltem az apró tablettákat. Nem mertem szólani a szüleimnek, mert féltem, hogy nagyon meg fognak szidni. Játszottunk tovább, de egyszer csak rosszul lettem, és a többiek hívták gyorsan a felnőtteket. Jöttek a mentők, kórházban voltam sokáig. Megmentették az életemet, de amikor magamhoz tértem, nem láttam semmit. Sírta, az anyukám meg azzal vigasztalt, hogy meg fogok gyógyulni, de egy orvos elmondta, hogy az idegrendszerem károsult, és többé nem fogok látni. Így is nagyon szép az életem, de soha nem tudom elfelejteni, hogy ha okosabb lettem volna gyerekkoromban, akkor most is látnék.